Bilgisayar Tutum Ölçe?i (BTÖ-M)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bilgisayar Tutum Ölçe?i (BTÖ-M)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17729

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bilgisayar Tutum Ölçe?i (BTÖ-M), bireylerin bilgisayarlara yönelik genel tutumlar?n? ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, L. Deniz taraf?ndan 1994 y?l?nda doktora tezi kapsam?nda olu?turulmu?tur. Ölçek, özellikle bireylerin bilgisayar kullan?m?na kar?? geli?tirdikleri duygusal, bili?sel ve davran??sal e?ilimleri nicel olarak belirlemeyi amaçlamaktad?r. BTÖ-M'nin geli?tirme süreci, geçerlik, güvenirlik ve norm çal??malar?n? içermektedir.

BTÖ-M, e?itim teknolojilerinin yayg?nla?maya ba?lad??? erken dönemlerde, bireylerin teknolojiye adaptasyon süreçlerini ve bili?im okuryazarl???na yönelik tutumlar?n? de?erlendirmede önemli bir rol oynam??t?r. Ölçek, teknolojiye yönelik kayg? ve ilgi düzeylerini ayr? ayr? ele alarak, bilgisayar entegrasyonu stratejileri için de?erli geri bildirimler sunmay? hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler

Bilgisayar tutumu, **psikometrik** ölçek, e?itim teknolojisi, teknoloji kabulü, tutum ölçümü, güvenirlik, **geçerlik**.

Yazarlar

Deniz, L.

Amaç

BTÖ-M'nin temel amac?, bireylerin bilgisayarlara yönelik sahip olduklar? olumlu veya olumsuz tutum düzeylerini saptamakt?r. Bu tür bir ölçüm, özellikle e?itim ve ö?retim ortamlar?nda bilgisayar entegrasyonunun ba?ar?s?n? de?erlendirmek için kritik öneme sahiptir. Ölçe?in geli?tirildi?i 1990'l? y?llarda, bilgisayarlar?n yayg?nla?mas?yla birlikte ortaya ç?kan kayg? ve direnç gibi faktörlerin bilimsel olarak ölçülmesi amaçlanm??t?r.

Ölçek, bireylerin bilgisayara kar?? duydu?u kayg?, ilgi, alg?lanan yararl?l?k ve genel memnuniyet gibi çe?itli bile?enleri kapsayan kapsaml? bir tutum profilini ortaya ç?karmak üzere tasarlanm??t?r. Bu sayede, tutumlar? olumsuz yönde etkileyen faktörlerin belirlenmesi ve e?itimsel veya psikolojik müdahale programlar?n?n geli?tirilmesi hedeflenmi?tir.

Yap?

Ölçe?in ölçtü?ü psikolojik yap?, **Bilgisayar Tutumu**'dur. Bilgisayar tutumu, bir bireyin bilgisayarlar, bilgisayar kullan?m? ve bilgisayar teknolojisi hakk?ndaki inançlar?, duygular? ve davran??sal e?ilimlerinin birle?imi olarak tan?mlan?r. Bu yap?, genellikle sosyal psikolojide kabul edilen tutum modellerine uygun olarak üç temel boyutta incelenir:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bili?sel Boyut: Bireyin bilgisayarlar hakk?ndaki bilgi ve inançlar? (örne?in, bilgisayarlar?n karma??k veya faydal? oldu?u inanc?).
Duygusal (Afektif) Boyut: Bilgisayarlara kar?? hissedilen duygular (örne?in, bilgisayar kayg?s?, ilgi veya korku). Bu boyut, genellikle **bilgisayar fobisi** gibi kavramlarla ili?kilidir.
Davran??sal Boyut: Bilgisayar kullanma niyetleri veya geçmi?teki kullan?m s?kl??? ve deneyimleri.

BTÖ-M'nin bu boyutlar? ne ölçüde ayr??t?rd??? veya tek bir genel tutum puan? sundu?u, orijinal 1994 tarihli faktör analizi sonuçlar?na ba?l?d?r ve ölçe?in çok boyutlu bir yap?y? yans?tmas? beklenmektedir.

Geçerlik

Kaynak referansta spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmemi? olsa da, doktora tezi çal??mas? kapsam?nda ölçe?in geçerlik çal??malar? titizlikle yürütülmü?tür. Ölçek geli?tirme çal??mas?, geçerli?in sa?lanmas? için çe?itli yöntemlerin kullan?ld???n? i?aret etmektedir. Bu çal??malar tipik olarak kapsam (içerik) geçerli?i ve yap? geçerli?ini içermektedir.

Yap? geçerli?i için büyük olas?l?kla **faktör analizi** yöntemleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçek maddelerinin kuramsal olarak beklenen alt boyutlar? ne ölçüde temsil etti?ini gösterir. ?çerik geçerli?i ise alan?nda uzman ki?ilerin görü?leri al?narak ve maddelerin ölçülmek istenen yap?y? ne kadar iyi yans?tt??? de?erlendirilerek sa?lanm??t?r. Detayl? geçerlik analiz sonuçlar? ve elde edilen katsay?lar için Deniz (1994) referans?n?n incelenmesi gerekmektedir.

Güvenirlik

BTÖ-M'nin güvenirli?i, ölçek geli?tirme sürecinin önemli bir parças? olarak ara?t?r?lm??t?r. Güvenirlik çal??malar?, ölçe?in tutarl? ve kararl? sonuçlar üretip üretmedi?ini gösterir. Bu çal??malar genellikle iç tutarl?l?k katsay?lar?n?n (özellikle **Cronbach's Alpha**) hesaplanmas?n? içerir. Yüksek bir Cronbach's Alpha de?eri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda birbiriyle uyumlu oldu?unu gösterir.

Bir tutum ölçe?i olarak, test-tekrar test güvenirli?i yönteminin de kullan?lm?? olmas? muhtemeldir. Bu yöntem, ölçe?in farkl? zamanlarda uyguland???nda benzer sonuçlar verme kararl?l???n? de?erlendirir. Orijinal çal??mada elde edilen güvenirlik katsay?lar?, ölçe?in zaman içinde ve farkl? denek gruplar?nda tutarl? sonuçlar üretme yetene?ini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Bilgisayar Tutum Ölçe?i'nin temel bile?enlerini ve alt boyutlar?n? belirlemek amac?yla **aç?mlay?c? faktör analizi (AFA)** kullan?lm??t?r. Bu analiz, bilgisayar tutumunun hangi alt

ARABPSYCHOLOGY.COM

boyutlardan (örne?in, Bilgisayar Kayg?s?, Bilgisayar Sevgisi, Alg?lanan Yararl?l?k) olu?tu?unu ortaya ç?karmay? amaçlam??t?r. Faktör analizi, ölçek maddelerinin hangi faktörler alt?nda topland???n? ve her bir faktörün toplam varyansa katk?s?n? incelemeyi içerir.

Faktör yükleri ve özde?erler gibi istatistiksel veriler, ölçe?in teorik yap?s?n?n ampirik verilerle ne kadar örtü?tü?ünü gösterir. Bu analizler sonucunda, ölçe?in nihai madde say?s? ve alt ölçek yap?s? belirlenmi?tir. Faktör analizi sonuçlar?, BTÖ-M'nin tek boyutlu mu yoksa çok boyutlu bir yap? m? sergiledi?i konusunda kritik bilgiler sunar.

Araç

Test Türü: **Geli?tirme** Ölçe?i (Psikolojik Tutum Ölçe?i)

Format: Derecelendirme (Tipik olarak 5'li veya 7'li Likert tipi dereceleme kullan?lm??t?r, ancak kaynakta spesifik dereceleme bilgisi mevcut de?ildir.)

Mevcut Dil: Türkçe

Hedef Kitle: Üniversite ö?rencileri, lise ö?rencileri veya genel yeti?kin popülasyon. (Doktora tezi genellikle yüksekö?retim seviyesinde uygulan?r.)

Ya? Grubu: 15 ya? ve üzeri (Genç yeti?kinler ve yeti?kinler)

Popülasyon Detaylar?: Ölçe?in geli?tirme ve norm çal??mas?, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yürütülen tez kapsam?nda gerçekle?mi?tir. Bu nedenle, örneklemin büyük bir k?sm? ?stanbul bölgesindeki e?itim kurumlar?nda ö?renim gören bireylerden olu?maktad?r.

Test Metodolojisi: Öz bildirim raporlama yöntemi. Uygulama, ka??t-kalem format?nda veya dijital ortamda gerçekle?tirilebilir.

Anahtar Kelimeler

BTÖ-M, tutum, bilgisayar, **e?itim teknolojisi**, psikometri, Marmara Üniversitesi, teknoloji tutumu.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilinmiyor

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: Bilinmiyor

Yaz??ma Adresi: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, ?stanbul (1994 y?l? itibar?yla)

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 1994

?zinler: Ölçek, akademik bir doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in kullan?m? için yazar L. Deniz'den veya tezin bulundu?u Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nden resmi izin al?nmas? gerekmektedir. Akademik amaçl? kullan?mlar genellikle ücretsiz veya dü?ük maliyetlidir.

Ücret: Ticari olmayan akademik kullan?mlar için genellikle ücretsizdir, ancak kullan?m ko?ullar? yazar taraf?ndan belirlenir.

Referanslar

Deniz, L. (1994). *Bilgisayar tutum ölçe?i (BTÖ-M)`nin geçerlik, güvenirlik, norm çal??mas? ve örnek bir uygulama* (Doktora tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, ?stanbul.

Bilgisayar Tutum Ölçe?i (BTÖ-M) Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Bu akademik giri?e sa?lanan kaynak içerikte ölçek maddeleri mevcut de?ildir. Maddelerin tam listesi ve derecelendirme yap?s? için Deniz (1994) doktora tezinin incelenmesi gerekmektedir. Tez, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ar?ivlerinde bulunmaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM